

Latweefchu Uwifes.

Nr augstas Gewefchanas = Summiffiones fiana un nowehlefchanu.

Nr. 35. Zettorideenâ 28tâ Augusta 1830.

Zelgawa 27tâ Augusta.

Lihbs 12tu Augusta pee Nihgas ohsta 789 fuggi
bij atbraufufchi un 732 isgahjufchi.

Z a s l a b b a i s d e h l s .

(G t a h f s .)

Weenâ ffohlâ, kurrâ jaunekli tohp audfinati, un kad tee labbi ismahjiti, saldatu deenestê no-eet, tappe arridsan weens jauneklis, nabvagu, bet lohti labbu wezzaku behrns nosubhts. Cefsch dauds deenahm tas ne ehde kâ ween wahju fullu un faufu maiff ar uhdeni. Tam augstakam us-raugam un apgahdatajam wiffas tahs ffohlas, tas tappe peeteifts. To dsirdejis tas dohma papreefch: warr buht, ka tas kahdu neeku tizzibu firdi turr, un ka tas turplikam to pats no fewis ganna atmettiffim. Tas behrns paleef pee fchahs usnemtâs wihfes un nerunna ne wahrdu no ta. Ka nu fchi winna pastahwefchana nemas nemitte-jahs, tas tappe atkal tam augstam usraugam sinnaans darrihts, un fchis leef to behrnu preefchâ faukt. Nr lehneem un mihligeem wahrdeem winsch tam isstahsta, ka tas waijadfigs tahdu bruhki glufchi atmett, un pehz ffohlas lifkumeem tâ kâ cefsch wiffahm leetahm, tapatt ir pee ehschanas turretees. Tas jauneklis nekahdu wahrdu neatfakfa, kadehl tas tâ darram. Zaur to tas to usraugu fskubbina tam zeeti peeteift, ja tas tapatt ne ehdiffim kâ wiffi zitti ffoh-lasbehri, tam atkal to mahjâs janofubta pee wezzakeem. Uk! zeenigs kungs, teize nu tas jauneklis, ar warru juns gribbahs sinnaht,

kurrupch es tahdu bruhki peeturru? Nu! tad dsirdait wiffu! Mahjâs, ka pee manna tehwa biju, es tif druffu melnu maiff ehdu. Daudfahrt pee ta flahnt nebija ka ween fskaidris awota uhdens. Zeitan pee juns es jau dabbu labbu trefnu fullu; ta maiffite labba un balta ween. Es mannu, ka es dauds patehru, un newarru prahâ nemtees wairak ehst, kad es farwu tehwu un mahfi peeminnu ka teem jafalkst. Ka nu tas usrauga tahdu labbu un lihbszeetigu behrnafirdi pee winna famannija, winsch pats newarreja affaras faturreht. Means dehls! fakka winsch, kad tarws tehws karadeenestê bijis, un nu atlaifts, nedabbu tas, tâ kâ zitti wirfneeki kas atlaifti, ik gaddus wehl kahdu gohdamakfu? Uk ne! to tehws nedabbu. Weenu zauru gaddu winsch to gan luhdsis. Nau-dasbads winnu speede tam glufchi atfazzicht, un tam labbaki fchfritte baddu zeest, ne kâ wehl ilgalki kehina pilsehtâ palift un jo dsitti parraddos kritt. — Labbi, mans dehls! fakka nu tas us-raugs, kad ta leeta tâ pateefa irr, kâ tu fakki, tad es tew apfohlu tawam tehvam 150 dahlderus par gaddu no muhsu kehina kâ gohdamakfu isluhgt. Bet ka tawi wezzaki tif gauschi knap-pi pahrtikufchi, tad man tizzams ka tee tew no mahjahm spehjufchi tif leelu masumu doht us zeltu. Schè nem 15 dahlderus, ja tew kahdas masas isdohfchanas gaddahs, nem tohs paschâ kehina wahrda. Tawam tehvam es gribbu preefchlaikâ to puffi no tahs gohdanaudas nosubht, no ka es pateefi sinnu, ka es to no kehina dabbuschu. Bet zeenigs kungs! praffa tas jauneklis, kâ warrefeet juhs tam to naudu noraidiht? Par to netaisfes nekahdas raifes, zaur mannahm rohlahm ta nauda ganna atrad-

dihš zellu pee tarwa tehwa. Kad tas jumš tah-
da weegla leeta irr, tad luhdsu es juhs, nofuh-
tait tam ir schohs 15 dahlderus, ko juhsu scheh-
lastiba man peemettusi. Zeitan man wiffas lee-
tas pahr un pahri, schi nauda man nekur, itt
nekur neberr, un manneem wezzakeem ta buhs
par leelu paligu pee farweem zitteem behrneem.
Tà ir notiffe, un tahds labš behrns tappe tà pee
wiffu to faini tas glahbejs!

B — t.

Stahsti no Kreewu-tautas un walsts.

(Stattees Nr. 34.)

Lihds Aleksandera laikeem itt neweena augsta
skohla nebij Kreewu-semne atrohdamu un augsta
gudribas-mahziba jauneem kungeem bija sweschas
semnes wairak meklejama; Winsch wiffu Kreewu
semni ar skohlam sahze apseht. Ur warren leelu
naudas-isdohschanu peežas augstas gudribas-
skohlas dibbinaja: Moskawa, Tshypatà, Char-
kowa, Kasana un Pehterburga, wairak ne ka
200 wirsskohlas (ginnastjumus) gubernementos
uszehle, un wairak ne ka 2000 masakas skohlas
pilsatos un meestsos likke eetaisht. Kaut gan
wehl newaid skohlu deewzgan, tomehr nefad
tahds eefahkums nebija bijis un nu jau wiffseem
laudim dauds weeglati nahkabs, ko labba mah-
zitees. Wiffseem farweem pawalstneekkeem par
labbu winsch dauds jaunus likkumus zehle, katras
fahrtaš labklahschanu wairodams. Schihdeem jeb
Ebreereem tappe winnu leelakas nodohschanas
atlaistas, un dauds labbas jaunus teefas eedoh-
tas, teem un wiffseem nekristiteent laudim tappe
weeglums fohlihts, kad kristibu usnemshoht;
tomehr ne weens ne tappe speests, no farwas teh-
wu-tizzibas atstaht. Lutieriffas tizzibas-beedri,
un Kalwineri tappe tanni wahrda: Ewan-
geliska basniza, jo jauki farweenoti, un bissapu
Pehterburga dabbuja. Tee kattolisti basnizas-
fungi, ko Jesuwitus fauz, un kas pehz ais-
leegtahm leetahm tihfoja, tappe ar lehnibu no
Kreewu-semnes atraiditi. Aleksanders jo wai-
rak ne ka leela Kattrihne par wiffadu gudribas-

eemantofchanu gahdadams, laiwas isfuh-tija,
kas wiffu semmes-lohdi apbrauze. Kur Kreewu
laiwas ne muhscham ne bij bijuschas, tur tah-
las juhras nu tappe redsetas, un tee lihdsbrauk-
dami gudri fungi, sweschas nesinnamas mallas
neredsetus zilwekus un semmes-stuhrus atrada-
mi, gudribas auglus falassija un mahjas pah-
wedde. Tahdas laiwas ne no Keisera ween,
bet arri no ta augsta Ministera Rumanzow
tappe isfuh-titas, un zaur to mahzita buhschana
Kreewos stipri tappe pazillinata. Kas pee an-
deles, un pee skunstigeem ammateem peederreja,
to Aleksanders kohydams kohpe, un farwu leelu
walsti noweena galla gan drihs lihds ohtram patš
apineleja, ar farwahm azzim wiffu redseht grib-
bedams. Neweens leels pilsats gan drihs Kree-
wu-semne newaid, kur winsch nebuhtu bijis, un
wiffas leetas apstattjees, jauku peeminnu at-
stahjis. Leels fainneeks buhdams, winsch ne-
weenu Krohna-muischu ne isfchinkfoja, un to-
mehr schehlastibas-dahwanas papilnam isdallija,
Zaur uhdens- un semmes-zellu eefohpschamu gah-
daja, ka wiffas semmes-prezses jo lehtaki is-
westas taptu, un ta appafsch winna swehtitahm
rohkahm Kreewu walsts laime un spehka auge,
un wiffseem labbi klahjabs. Ur augstu gudribu
winsch Sibirijas-semni apkohpe: tee laundarri-
taji kas masaku strahpi pelnijschi bij, tur nam-
mus un semni dabbuja, lai strahdadami pama-
sam par gohdigeem maifes-pelnitajeem paliktu,
tiffai wifsoleelaki grehzineeki tohp sudraba-kalnds
pasubdinati un ir teem ta gihinja-famaitafchana
irr atlaista. Siberija tapehz pee jo labbeem tee-
fas- un waldischanas-likkumeem arween jo wai-
rak plaukst, un tur muhsu laikos arri jauni selta-
kalmi atrast tappusch. Echehligs un swehts
bija tas prahts, ar ko schis dahrgs Keisera eedoh-
maja, arraju-laundim brihwibu nowehleht. Ur
scho laipnigu eezelchamu winsch ihsti tahs sem-
mes sahze apgohdah, fur ewangeliska tizziba,
prohti Kursemni, Widsemni un Jggaunu sem-
ni, ka tas Kursemmes-stahstos jo plaschaki pee-
minnehts irr. Neweens Kursemmes arrais bes
affaru-birschanas newarr Aleksandera wahrdu
isfaukt! Kreewu farra-spehks jau leels un war-
rens buhdams appafsch gudra Keisera pulka un

flawâ auge un karrâ tappe eemahzihts; jo schim semmes-tehwam, kas sawâ laipnibâ labpraht meeru ween kohpis buhtu, dauds grubti karrî bij ja-iswedd. Tee wiswairat zaur to zehlehs, ka Pranzuschu stipris un gudrais Keisars, Napoleons, pahr wiffahm Girohpes semnehm wirs-rohku dabbuht tihhoja, un ar ihpaschu spehku un laimi dauds karrus zehle, un uswarredams pabeidsje. Keisars Pahwils bija ar Englendereem nemeerâ mirris; bet Aleksanders ar teem drihs fameerinajahs. Kad Pranzuschi 1805 Keemschkeiseru par-dauds karrâ spaidija, tad muhsu Aleksanders sawus karrâ-pulkus tam par paligu lifte us Wahzsemmi noeet, un pats us Berlinu nobrauze, kur ar Pruhsschu Kehnina ittin karsu draudsibas-beedribu uštaihsija, kurrâ schee diwi frohneti kungi lihds nahwei dsihwoja. Kreewi tanni gaddâ (2trâ Dezembera) weenu batallu pee Musteliza paspehleja un kad Keemschkeisars ne ilgi pehz Presburgâ meeru derri-naja, tad Kreewi atkahpahs, un Pohlôs palifke. Mahfoschâ gaddâ 1806, Napoleons Pruhsschu Kehninam wirsü kritte, un dauds kauschanas Pruhsschus uswarreja. Paschu Berlines pilfatu panehme un Kehninsch no weenas weetas us ohtru behgdams pehz gallâ lihds Klaipehdu atkahpe. Tahdâs klahtejâs breefinâs Kreewu Keisars newarreja rohku klehpi turreht, winsch Pruhsscheem par paligu gabje un par paschas walfts apfargaschanu Landmilihtschus jeb semmes-fargus eetaisija, kas pehz beigta karrâ atkal atlaisti tappe. Kreeweem bija dauds kauschanas ar Pranzuscheem, bet leelaka notifke Pruhsschôs pee Silawas pilfata, pehz kurras abbi karrâ-spehki par seemu dusseja. Jaunâ gaddâ 1807 karrâ-leefinas atkal ischahwahs, bet arri pehz daschas kauschanas schinni gaddâ Tilsites pilfata starp teem trijeem kungeem, Keiseru Aleksanderu, Keiseru Napoleonu un Pruhsschu Kehninu tappe meers derrehts. Nu tee warren dahrgi laiki, to schis karsch bija gaimâ zehlis, beidsjehs un wiffi karrâ-pulki atkahpahs. Kreeweem tomehr meers nenotifke, jo pa to paschu laiku teem bija zits karsch ar Turkeem, kas 1806 fahzjehs un tif 1812 beidsjehs. Arriidsan schinni karrâ Kreewi daschâ kau-

schanâ juhvas wirsü un pa semmi par uswarretajeem palifke, un pee meera-derreschanas puffi no Moldawas semmes eemantoja.

(Turplikam walrat.)

Teesas fluddinafchanas.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Gohdibas, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walfts 10. 10. 10., tohp no Puffeneekas pagasta teesas wiffi tee, kam kahdas prassifchanas un mellefchanas pee tahm atlikuschahm mantahm ta imâ Augusta schi gadda nomirruscha Puffeneekas fainneeka Resfitu Mikkela buhtu, aizinati, lihds 2tru Oktobru schinni gaddâ, kas par to isplehgschanas terminu nolifts, pee Puffeneekas pagasta teesas peeteiftees.

Puffeneekas pagasta teesa 7tâ Augusta mehnescha deenâ 1830. 3

(S. W.) ††† Lihzeneeku Jannis, pagasta wezzakais.

(Nr. 26.) G. Katterfeld, pagasta teesas srihweris.

* * *

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Gohdibas, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walfts 10. 10. 10., tohp no Suhres pagasta teesas wiffi tee, kam kahdas taisnas prassifchanas pee ta zilfahrtiga Suhres fainneeka Wanku Andreija buhtu, par kurra mantu dehl inventariuma truhkuma un zittu parradu konfurse nolifta, aizinati, diwju mehneschu starpâ un febbakais lihds 4tu Oktobera mehnescha deenu f. g. ar sawahm prassifchanahm un winnu parahdischanahm scheitan peeteiftees un to tahlaku teesas spreedumu nogaidiht, ar to pamahzifchanu, ka wiffi, kurri eeksch schi nolifka termina negadditohs, sebbaki netaps dsirdeti, bet winneem kluffuzeesi buhs.

Suhres pagasta teesa 9tâ Augusta 1830. 2

(S. W.) ††† Jaunarrâij Indrik, pagasta wezzakais.

(Nr. 59.) Fr. Grûcke, pagasta teesas srihweris.

* * *

Kad tas Jaunauzes fainneeks Mistrante Wehters sawas mahjas irr atdewis, un preeksch islihdsinaschanu winna parradu, konfuris tappe spreesst, tad iffats kam taisnas prassifchanas pee winna irr, schè tohp usaizinahts, lai lihds 27tu Septembara f. g. scheitan peeteizahs.

Jaunauzes pagasta teesa 2trâ Augusta 1830. 2

Behrtulait Fahne Schulz, pagasta wezzakais.

A. G. Hammer, pagasta teesas srihweris.

No Krohna Uremuischas pagasta teefas tohp wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu prassifchanas pee ta lihdschinniga Uremuischas fainneeka Kracku Jauna buhtu, par kurra mantu parradu dehl konkurse spreessta, usaizinati, lihds to 7tu Oktobra f. g. pee saudeschanas fawas prassifchanas pee schihß pagasta teefas peeteiktees, un noliktâ terminâ sanahkt.

Uremuischas pagasta teefa 13tâ Augusta 1830. 2
(L. S. W.) ††† Kanneneek Wille, pagasta teefas peefeshdetais.
(Nr. 81.) H. Cruse, pagasta teefas ffrihweris.

* * *

No Gaikesmuishas pagasta teefas, tohp wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu prassifchanas pee teem schein peederrigeem fainneekem Behlu Indrika un Puntu Ewarta buhtu, par kurru mantu dehl inventariuma truhkuma un zittu parradu, ta konkurse spreessta, usaizinati, tai 26tâ Septemбера f. g. pee schihß pagasta teefas peeteiktees, jo wehlafi, kâ schi noliktâ terminâ ne weens taps peenemts un klaufihts.

Gaikesmuishas pagasta teefa 1mâ Augusta 1830. 1
(S. W.) ††† Wenteneek Zehlab, teefas peefeshdetais.
Peter Friedrich Diekmann, pagasta teefas ffrihweris.

Zittas fludbina schana s.

No Krohna Altonas muishas waldischanas wiffi tee, kam tihk to laschu (menzu) sweijofchanu no Krohna Altonas muishas us renti nemt, schein tohp usfaukti, tanni imâ, 2trâ un 3schâ Septemбера deenâ schi gadda Talsinu pagasta teefas ruhme sanahkt un taisnu apgalwofchanu parahdht. 1

Kad tanni nakti no 13tas us 14tu Augusta deenu, weens kâ jadoshina blehdigs schihds, kas pee fanemfchanas ispruzzis, Jaunas Mohkas muishâ wezzus apkaltus semneeku rattus, weenu duhkanu behru sirgu, 6 gaddu wezzu ar baltuminu peerè un weenu palfi bruhnu sirgu, 8 gaddu wezzu, ar sliktu, rettu, us pussi nogreestu asti irr atstahjis, tad tee kam schein sirgi un ratti peederr, schein tohp usfaukti, feschu nebbelu starpâ schein Jaunas Mohkas muishâ peeteiktees un pehz atlihdsinafchanas to maksu, fawu ihpaschumu prettim nemt.

Jaunas Mohkas 16tâ Augusta 1830. 2
Kahl von Medem.

To Schihbu swehtku dehl tas Nemtenes tirgus scho gaddu netaps turrehts 14tâ, bet 16tâ Septemбера deenâ.

Nemtenè 15tâ Augusta 1830. 3
Nemtenes muishas waldischana.

Naudas, labbivas un prezzu tirgus us plazzi. Nihgè tanni 11tâ Augusta 1830.

	Sudraba nauda.			Sudraba nauda.	
	Rb.	Kp.		Rb.	Kp.
3 rubli 70 $\frac{1}{2}$ Kap. papihru naudas gelbeja	1	—	I pohds kannepu	1	—
5 — papihru naudas	1	34	I — linnu labbafas surtes — —	2	—
I jauns dahlberis	1	30	I — — sliktafas surtes — —	1	50
I puhß rubsu	1	5	I — tabaka	—	70
I — kweeschu	2	25	I — dselses	—	70
I — meeschu	—	80	I — sweesta	1	80
I — meeschu = putrainu — — —	1	30	I muzza filku, preeschu muzza — —	6	50
I — ausu	—	70	I — — wihschnu muzza — —	6	75
I — kweeschu = miltu	2	50	I — farkanas fahls	5	—
I — bihdeletu rubsu = miltu — — —	1	40	I — rupjas leddainas fahls — —	6	—
I — rupju rubsu = miltu — — —	1	10	I — rupjas baltas fahls — —	4	—
I — firnu	1	20	I — fmalkas fahls	3	50
I — linnu = sehklas	2	—			
I — kannepu = sehklas	1	—	50 graschi irr warra jeb papihres rublis un warra nauda stahw ar papihres naudu weenâ maksâ.		
I — kimmenu	1	25			

3 f t z u d r u c k e n e r l a u b t .

Im Namen der Civiloberverwaltung der Ostseeprovinzen: F. D. Braunschweig, Censor.
No. 408.